

*Statsadvokaten i
Politimesteren i*

FAMILIEVOLD

I rundskriv Del II – nr. 2/1982 behandlet riksadvokaten spørsmål som oppstår i saker med vold blant familiemedlemmer. Særlig ble fremhevet at i saker hvor strl. §§ 227–229¹⁾ er overtrådt, må *nøye vurderes* om almene hensyn krever påtale selv om fornærmede ikke vil fremsette påtalebegjæring. I enda sterkere grad må dette vurderes når fornærmede trekker tilbake en fremsatt påtalebegjæring. Det kan her være grunn til å minne om at påtalen antakelig må anses ubetinget offentlig når en overtredelse av strl. § 228 eller § 229 er utført på en måte som gir strl. § 232 anvendelse, jfr. Røstad «Jussens Venner» hefte 4, 1985, s. 119 med videre henvisning til Urbye, Kjerschow og Skeie, motsatt Andersen/Bratholm «Spesiell strafferett» s. 79.

I rundskrivet fra 1982 ble også pekt på de bevisproblemer som lett kan oppstå når fornærmede ikke fremsetter påtalebegjæring eller trekker en fremsatt begjæring tilbake. Dette bevisproblem synes å være felles i mange land. Eksempelvis uttales i forbindelse med straffelovsrevisjonen i Canada: «The chief witness — the wife or child — may withdraw the complaint, refuse to testify or otherwise turn out to be an unsatisfactory witness» (Law Perform Commission of Canada, 1984 s. 27).

Fornærmedes tilbaketrekning av en påtalebegjæring vil kunne følges av en fullstendig eller delvis nektelse av å avgi forklaring, jfr. strpl. §§ 122–123 første ledd. Slik nektelse kan i denne situasjon også foreligge fra andre familiemedlemmers side. Det er her grunn til å merke seg at det under hovedforhandlingen vil være adgang til å bruke som bevis den forklaring fornærmede eller andre nærstående tidligere har avgitt til politiet eller retten, jfr. strpl. § 296 annet ledd og § 297 første ledd, som utvider adgangen til opplesning av forklaring i forhold til den tid-

¹⁾ Det ses bort fra de tilfelle hvor legemsfornærmelsen eller legemsbeskadigelsen har hatt døden til følge, jfr. strl. § 228 tredje ledd og § 229 annet ledd. Da er påtalen ubetinget offentlig.

ligere straffeprosesslov. En forutsetning for opplesningsadgang i disse tilfelle vil være at vitnet under det tidligere avhør er gjort oppmerksom på sin rett til å nekte å forklare seg, jfr. Andenæs «Norsk straffeprosess» s. 328—329. Dette må fremgå av politiforklaringen eller den rettslige forklaring.

På denne bakgrunn vil man innskjerpe at når politiet får kunnskap om alvorlig eller langvarig voldsutøvelse i familiesammenheng, bør det umiddelbart søkes foretatt politiavhør av fornærmede, mistenkte og andre familiemedlemmer. I samme forbindelse må politiet søke å sikre seg også tekniske bevis som f.eks. fotografi av slagmerker, skader o.l. Legeuttalelser om fornærmede må også snarest søkes innhentet.

Riksadvokaten antar at det vil være hensiktsmessig om politimestrene utpeker en bestemt politiembetsmann i sitt distrikt til å følge opp etterforskningen av saker om familievold. Det vil fremgå av det som foran er sagt at sakene krever en særlig årvåkenhet og oppfølging.

Fornærmedes behov for strafferettslig vern må også søkes ivaretatt ved en reaksjonspraksis som har tilstrekkelige preventive virkninger. Selv om det ofte ligger dype og uransakelige følelsesmessige konflikter bak voldsovergrep mot nærstående, er det i høy grad strafferettspleiens oppgave å reagere tydelig og bestemt mot slike overgrep av alvorlig eller vedvarende karakter.

Georg Fr. Rieber-Mohn